

**‘De jacht is voor mij
een onuitputtelijke bron
van inspiratie’**

Odi Profanum (ik hou niet van het normale) staat er geschreven onder het grote gewei dat aan de buitengevel van het huisje hangt. Zo heet de mancave van zanger, kunstenaar en jager Ben Jolink. Het zou evengoed zijn levensdevies kunnen zijn, want Jolink past niet in een hokje en bij de zanger van Normaal is de humor ook nooit ver weg. Op bezoek in Hummelo bij Nederlands bekendste streektaalrocker.

Tekst **Oswin Schneeweisz**

“ Jacht is de toegang tot een andere wereld

die je kon krijgen. Die tijden heb ik nog meegemaakt. Als jochies verstopten we ons tijdens de drijfjachten in de winter achter een struik en gooiden rotjes op het veld. Dat zorgde natuurlijk voor een hoop verwarring bij de jagers en wij hadden de grootste schik. Zo ging dat in die tijd. Wat dat betreft is er ook veel ten goede veranderd. De jachtwereld is opener geworden, minder elitair.’ Gezeten aan de lange houten tafel in zijn mancave verhaalt Jolink over vroeger en nu, over zijn passie voor de jacht en altijd vinden zijn zinnen ook weer de weg naar muziek, naar Normaal en naar de beeldende kunst. En naar zijn gezondheid, want na een relatief goede periode gaat het nu weer wat minder. Zijn astma speelt op, hij heeft last van zijn rug. Moet weer onder het mes. De ouderdom komt met gebreken, maar hij heeft nog niets van zijn gevoel voor humor verloren. Een Jolink krijg je niet zomaar klein.

Zevenenzeventig jaar geleden werd hij een eindje verderop in dit dorp geboren. Hij studeerde aan de Kunstacademie in Enschede, werkte een tijdje in Amsterdam en keerde alweer snel terug naar zijn geliefde Achterhoek. In de jaren zeventig, de tijd van glitterpakkendisco, ontstond de boerenrockband Normaal en met het nummer *Oerend Hard* scoorden ze in 1977 in onvervalst dialect een nationale hit. De rest van het verhaal is bekend: Normaal werd hét gezicht van de Nederrock. Op 19 december 2015 gaf de band een afscheidsconcert in stadion GelreDome. 33.000 fans stonden luidkeels mee te zingen met:

*Jagen, jagen, jagen in 't bos
Jagen, jagen op 't gruune mos
Onder donk're dennebomen of in 't struukgewas
An elke tak een bleadjen en an elke stam een bast*

TABOE ERAF

‘Dat was mooi man’, zegt Jolink en hij wijst naar een wat vergeelde brief die nog altijd aan de muur hangt. ‘Dat is een bedankbriefje dat ik destijds van de Jagersvereniging kreeg, want die waren natuurlijk wel blij met zo’n promotie voor de jacht in Nederland. Ik heb het altijd belangrijk gevonden om me uit te spreken. Ook waar het de jacht betreft. Dat zouden meer jagers moeten doen; laten zien en horen dat er niets mis met de jacht is. We moeten als jagers onze kop niet in het zand steken. Dat taboe moet eraf.’ Daarom liet Jolink in de jaren negentig een tram door Amsterdam rijden met een geschilderd zelfportret met jachtgeweer. En daarom maakte hij in 2010 een cd met liedjes over de jacht (getiteld *Hubertus en Diana*). Eén van de liedjes op die cd draagt de titel: *Ik wil 't van dichtbij zien*.

© Ahoeska Vermeij

Tijden veranderen. Dat Jolink – tegenwoordig is het Ben en niet Bennie – ooit nog eens gasthoofdredacteur van *de Jager* zou zijn, had hij jaren geleden niet kunnen bedenken. ‘Vroeger, toen ik nog jong was, hadden we niet veel op met die club: dat waren herenjagers die met meel in de mond spraken. Vroeger was de jacht hier in de Achterhoek sowieso iets voor mensen van stand en een paar grote boeren. De rest stroopte stiekem, ondanks de fikse boetes

© Corné Bastiaansen

*Op den pas geploegden akker, bedekt met een löhgsken snee
Achter tegen de bosrand an doar steet een ree
Een endjen wieter in de wei, een haas zo groot as 'n hond
Instinctief rent ze beie weg, hun angst is ongegrond*

*(Moar) ik heb 't geweer niet bij mien
Alleen de kieker in mién hand
Ik wil 't van dichtbij zien, ik wil eiges wetten
Hoe 't geet met 't wilbestand*

Jolink: 'Die tekst zegt alles over mij. Als kind was ik al altijd buiten. De school kon mij niet vroeg genoeg afgelopen zijn. Dan rende ik naar huis, overalletje aan en de natuur in. Als juffrouw Haverkamp het in de biologieles had gehad over de Gele dovenetel stond ik een dag later met een Gele dovenetel in mijn hand in de klas. Ik wilde alles zien, voelen, weten. Als ik maar buiten mocht zijn, dan was ik gelukkig. En zo is het eigenlijk nog steeds. Dat is ook een reden waarom ik in 1994 mijn jachtakte heb gehaald. Het ging mij niet zozeer om het schieten. Ik wilde in de natuur zijn. Ja, natuurlijk werd ik ook wel aangemoedigd door alle sterke jagersverhalen die één van de kroeggangers, De Prös, vertelde in Café De Tol. De Prös bracht het brood in het dorp rond op zijn gave Norton. Prös was de warme bakker, dat wil zeggen dat hij de diepvriesbroden op de kachel legde tot ze warm waren. Tussen de school

en de kerk liet hij zijn Norton nog altijd even flink brullen. Geweldig vond ik dat. Hij was echt mijn held, in de tijd dat ik nog alleen maar dacht aan motorcross en carburateurs. Prös was ook een hartstochtelijk jager en voormalig stroper. Heeft daar zelfs nog een week voor in de bak gezeten. Die man kon, aan de stamtafel in het café, fantastische verhalen vertellen. Daar bleven we maar naar luisteren. Hij was de inspirator voor veel van mijn teksten en ook wel de indirecte aanleiding waarom ik, toen ik door een verbrijzelde arm een tijdje geen gitaar kon spelen, mijn jachtakte heb gehaald.'

TOEGANG TOT EEN ANDERE WERELD

Sinds die tijd is ook Jolink een gepassioneerde jager. Daarvan getuigt zijn mancave met veel geweien aan de muren, een tekening van Ben met hagelgeweer (gemaakt door zangeres Frédérique Spigt) en diverse jachthoorns (want Ben maakt tegenwoordig ook deel uit van jachthoornblazersgroep De Keilers). Op de kast staat een vos en aan de wand prijken drie reeënkoppen. Jolink was vaak in Polen op de varkens en in eigen land op kleinwild, gans en ree. De laatste tijd speelt zijn rug hem parten, maar als het even lukt gaat hij nog altijd het veld in. Hij staat op, doet alsof hij een hagelgeweer in de hand heeft, kijkt naar een imaginaire haas dat aan komt rennen. 'De jacht is zo mooi', zegt-ie. 'Dat moment dat je daar staat, de spanning die door je lijf giert als dat haas komt aanrennen.' Het imaginaire geweer gaat naar de kin. Boem, het dier gaat over de bol. 'En dan dat moment dat je een goed schot hebt geplaatst. Dat zijn ervaringen die je nooit meer vergeet. Voor mij is de jacht de toegang tot een andere wereld. Als ik op jacht ben, denk ik aan niets anders. Dan ben ik alleen maar bezig met de natuur om me heen. Dan lijkt het alsof de wereld niet groter is dan het veld waarin ik sta.'

“ **Als ik in het veld ben, ben ik weer jong**

Standbeeld van Normaal op het dorpsplein in Hummelo. Het beeld staat vlakbij het geboortehuis van Ben Jolink en trekt nog altijd veel bezoekers. Het standbeeld is een geschenk van de fans van de band. Maker: Lia Krol

De 'jachttram' die Jolink in 1998 beschilderde. Ondanks protesten van de SP-fractie en de Faunabescherming heeft de tram maandenlang rondgereden

Jolink is er heilig van overtuigd dat jagen bij de mens hoort. 'Het is een instinct', zegt hij. 'Sommige mensen hebben dat instinct nog, het stamt uit de tijd dat we jager-verzamelaar waren. Bij sommigen is het verdwenen. Wat dat betreft is het net als met jachthonden. Als je het er niet in blijft fokken, verdwijnt het instinct op den duur.'

BOEREN

Jagers en boeren zijn niet zelden twee handen op één buik. Ze helpen elkaar, ondersteunen elkaar, hebben elkaar nodig. Toch is Jolink het lang niet altijd eens met de boeren. Dat bleek wel tijdens de stikstof-rellen vorig jaar. Jolink, toch een beetje het gezicht van de boer in Nederland, sprak zich uit tegen al het geweld en de agressie. En dat werd hem door een deel van de boeren kwalijk genomen. Jolink: 'Ze zagen het als verraad. De boze boeren stonden hier ook op het erf.' Hij klopt met zijn knokkels op tafel en zegt: 'Er werd al snel geroepen "die van Jolink die komt mijn land niet meer op."' Hij haalt zijn schouders op. 'Ik zeg altijd wat ik vind, ook als dat de boeren niet past. Al dat geweld, op de trekker naar het huis van de minister gaan, die bedreigingen... dat moet je gewoon niet doen. Dat werkt averechts. Mijn familie boerde ook generaties lang. Ik heb ook een sterke binding met deze grond, maar je kunt niet zomaar ontkennen dat er een stikstof-pro-

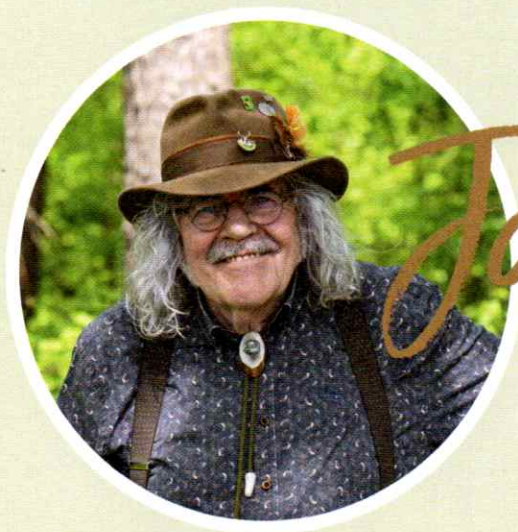
bleem is. Kijk om je heen. De brandnetels en bramen groeien tegenwoordig diep in het bos. Dat was vroeger niet. Dat komt puur door de stikstof.'

TERUG NAAR VROEGER

Ik vertel Jolink over het nieuwste project van ex-BBC-coryfee Jeremy Clarkson, die tegenwoordig samen met kok Jamie Oliver wildgerechten en voedsel uit het veld op scholen in Engeland promoot. Jolink: 'Dat vind ik een prachtig initiatief. Onbekend maakt immers onbemind. Als mensen weer van jongs af aan leren om eerlijk en duurzaam voedsel te waarderen, zullen ze ook anders gaan denken over de jacht. Voor ons was het vroeger normaal dat er een net geschoten haas op tafel kwam of dat het varken aan de ladder werd geslacht. Daar groeide je mee op. En zo leerde je het ook waarderen. Een mooie ganzenborst, een heerlijke reerug: daar kunnen ze mij altijd voor wakker maken!'

Jolink erkent echter dat het taboe dat hij ooit probeerde te doorbreken nog steeds niet is verdwenen. Sterker nog, de jacht lijkt vandaag de dag juist weer meer ter discussie te staan. Jolink: 'Dat is onbegrijpelijk en triest, want de jacht is niet alleen nuttig, maar zelfs ook noodzakelijk. Jagers helpen de natuur door aan beheer te doen. Iemand die een dier alleen voor z'n plezier doodschiet, zoals de anti's altijd beweren, moet onmiddellijk naar de psychiater. Ik schaam me niet voor de jacht. Ik ben er trots op. Er samen erop uit trekken en tegelijkertijd op een nuttige manier aan natuurbeheer doen. Dat gevoel is voor mij onovertroffen. Ik ben nu op leeftijd en het gaat natuurlijk allemaal wat minder gemakkelijk door mijn gezondheid, maar voor mij is de jacht nog altijd een onuitputtelijke bron van inspiratie. Als ik in het veld ben, ben ik weer jong.' 🐾

“ **Jagen hoort bij de mens, het is een instinct** ”

Jachtliederen

Ben Jolink heeft in verschillende kunstdisciplines zijn liefde voor de jacht geuit. Zeker als tekstschrijver en muzikant heeft hij het jagersleven veelvuldig bezongen. In 2010 bracht hij samen met *Normaal*-gitarist Jan Wilm Tolkamp de cd *Hubertus en Diana* uit, waarop de jacht en de Achterhoekse natuurpracht centraal staan. Jolink selecteerde voor deze zomereditie twee van zijn favoriete jachtteksten: *Jagen in 't bos* en *Ik wil 't van dichtbi-j zien*. Jolink: '*Jagen in 't bos* is inmiddels een bekende meezinger, het blijft fantastisch om die samen met het publiek te zingen. Het nummer *Ik wil 't van dichtbi-j zien* vertolkt voor mij het ultieme gevoel van het jagersbestaan. Er samen op uit trekken en tegelijk op een nuttige manier aan natuurbeheer doen. Dat gevoel is onovertroffen.'

JAGEN IN 'T BOS

Wi-j trekken der op uut, wi-j goat noar buuten
Wi-j goat op jacht
De liefde veur natuur goat wi-j now uut
Wi-j goat op jacht
't Geweer gepoetst en an de nekke
Wi-j goat op jacht
Wi-j goat enden schieten bi-j de bekke
Wi-j goat op jacht

't Is margens vrog de zon die mot nog kommen
Wi-j goat op jacht
Verrekte kold, moar dat kan niks verdommen
Wi-j goat op jacht
De lange onderboks trek ik der onder
Wi-j goat op jacht
De zakflacon geet met want das gezonder
Wi-j goat op jacht

REFREIN

Jagen, jagen, jagen in 't bos
Jagen, jagen op 't gruune mos
Onder donk're dennebomen of in 't struukgewas
An elke tak een bleadjen en an elke stam een bast

Wi-j stopt der met, wi-j zuukt de jachthut op
't Is einde jacht
Te man hebt wi-j wat enden bi-j de kop
't Is einde jacht
Den hond die is 't spoor now bijster
't Is einde jacht
En 't baasjen zit now an de jägermeister
't Is einde jacht

REFREIN

Jagen, jagen, jagen in 't bos
Jagen, jagen op 't gruune mos
Onder donk're dennebomen of in 't struukgewas
An elke tak een bleadjen en an elke stam een bast

REFREIN

Jagen, jagen, jagen in 't bos
Jagen, jagen op 't gruune mos
Onder hoge beukebomen of in 't struukgewas
Doar zit een adder onder 't gras, want onder
hoge beukebomen zit zo vaak een modderplas
Veur elk eitjen is der wel een nestjen dat goed past

IK WIL 'T VAN DICHTBI-J ZIEN

Op den pas geploegden akker bedekt met een löhgsken snee
Achter tegen de bosrand an doar steet een ree
Een endjen wieter in de wei, en haas zo groot als 'n hond
Instinctief rent zie beie weg, hun angst is ongegrond

REFREIN

Ik heb 't geweer niet bi-j mien
alleen de kieker in mién hand
Ik wil 't van dichtbi-j zien, ik wil eiges wetten,
hoe 't geet met 't wildbestand

In den mooien meimoand, 't gruun bast uut de knop
De hazen bint an't rammeln, let nergens op
De vogels stoeft de stroeken deur, zie baltst met vól lawaai
't Nest met eitjes würt bedreigd, deur ekster, gaai en kraai

REFREIN

Ik heb 't geweer niet bi-j mien
alleen de kieker in mién hand
Ik wil 't van dichtbi-j zien, ik wil eiges wetten,
hoe 't geet met 't wildbestand

Moar lup de zommer op zien end, dan goa-j 't wat anders zien
Umdat i-j ow jachtveld kent, wet i-j wat 't kan liehn
Zit 't goed met fazanten, haas en knien, dan heb ik mien bedacht
Hoevöl a-j schiet en lopen loat, met d'n decemberjacht

REFREIN

Dan he'k 't geweer wel bi-j mien
En nöhs mien lup mien hond
Ik wil 't van dichtbi-j zien
Op tableau veur de jachthut
Op een ri-jken op de grond

Scan de QR-code hiernaast voor de live vertolking van *Jagen in 't bos* in een vol GelreDome-stadion. Jolink en zijn band *Normaal* worden hierbij ondersteund door jachthoornblazers.

